

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
í t é l e t e**

Az ügy száma: Pfv.II.21.291/2016/4.

A tanács tagjai:

Dr. Makai Katalin a tanács elnöke

Dr. Kövesné dr. Kósa Zsuzsanna előadó bíró

Dr. Baloginé dr. Faiszt Judit bíró

A felperes:

A felperes képviselője:

Dr. Kelemen Kornél ügyvéd

Az alperes:

Az alperes képviselője:

Dr. Nyírák Gergely ügyvéd

A per tárgya:

Ajándék visszakövetelése

A felülvizsgálatot benyújtó fél:

Alperes

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Ceglédi Járásbíróság 5.P.21.003/2013/27.

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Budapest Környéki Törvényszék 5.Pf.21.269/2015/4.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 150.000 (egyszáz-ötvenezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg az államnak, felhívásra 700.000 (hétszázezer) forint le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] Az 1993. július 30. napján kelt szerződésben néhai Cs. J. a kizárólagos tulajdonát képező b.-i ingatlan 1/2 tulajdoni illetőségét – haszonélvezeti joga fenntartásával – az unokájának, a felperesnek ajándékozta, majd 1999. évben a másik 1/2 tulajdoni hányadot érintő tartási szerződést kötöttek egymással. A szerződés alapján az ingatlan kizárólagos tulajdonosa – a nagyszülőnek a teljes ingatlanra vonatkozó holtig tartó haszonélvezeti joga kikötése mellett – a felperes lett.
- [2] A felperes és az alperes 2007. év nyarán élettársi kapcsolatot létesítettek egymással, 2008-ben gyermekük született.

- [3] 2010. április 23. napján a tulajdonos és a hasznélvező a budapesti ingatlant 26.000.000 forint vételárért értékesítették, az összeg tartalmazta a hasznélvezeti jog ellenértékét is.
- [4] Az eladást megelőzően, 2009. szeptember 25. napján a felperes és az alperes, mint állagvevők és néhai Cs. J., mint hasznélvezeti vevő 17.700.000 forint vételárért megvásárolták az A., belterület 2564/113 helyrajzi számú, természetben az A., P. út 128/1. szám alatti ingatlant (továbbiakban: perbeli ingatlan). Az ingatlan vételárát teljes egészében a b.-i ingatlan eladási árából fedezték. A szerződés alapján a felperes és az alperes egymás között egyenlő arányú tulajdonjogát, illetve a hasznélvezeti jogot az ingatlan-nyilvántartásba bejegyezték.
- [5] A perbeli ingatlanban a felperes és az alperes a felperes nagymamájával – a hasznélvezeti jog jogosultjával – annak 2010. december 3-ai elhunytáig együtt laktak. A felek között az életközösség véglegesen és mindenre kiterjedően 2012. október végén szűnt meg, ekkor az alperes a közös gyermekkel az ingatlanból elköltözött.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [6] A felperes keresetében azt kérte, hogy a perbeli ingatlan alperes által adásvétel jogcímén megszerzett 1/2 tulajdoni illetőségét a bíróság az ő tulajdonába adja, amelyet a Ptk. 582. § (3) bekezdésére, az ajándék visszakövetelése jogcímére alapított. Keresete megalapozásul előadta, hogy perbeli ingatlan vételárát teljes egészében az alperessel való élettársi kapcsolata előtt megszerzett – a nagymamája hasznélvezeti jogával terhelt – saját vagyont képező b.-i ingatlan eladási árából fedezte. Mivel az alperes a perbeli ingatlan megszerzéséhez (a vételárhoz) nem járult hozzá, az ingatlannyilvántartásba a javára bejegyzett 1/2 tulajdoni hányad a részére nyújtott ajándéknak minősül, amelyet kapcsolatuk tartósságának feltevésében ajándékozott. Az adásvételi szerződés megkötésekor (az ajándékozáskor) ugyanis harmonikus érzelmi közösségben éltek és a közös gyermekükre figyelemmel alappal bízott abban, hogy az együttélésük tartós is marad. Az ajándékozásra tehát kétséget kizáróan nem került volna sor a hosszú távú érzelmi közösségük feltevése nélkül. Az alperes azonban fokozatosan elhidegült tőle és az ingatlanból a közös gyermekkel együtt el is költöztek, az ajándékozást megalapozó feltevése így végképp meghiúsult.
- [7] Az alperes a kereset elutasítását kérte. A felperessel a 2007 nyarától 2012 októberéig fennállt élettársi kapcsolat tényét, a nagymama halála után a viszonyuk megromlását és a gyermekkel történt elköltözését nem vitatta. Elismerte azt is, hogy a perbeli ingatlan vételárát teljes egészében a b.-i ingatlan eladási árából fedezték. Az ingatlan tulajdoni hányada megszerzésekor azonban a felperestől nem kapott ajándékot, azt ugyanis a nagymama kifejezetten az ő részére juttatta, ugyanis a tulajdoni hányada vételárát a jövőbeli – és később ténylegesen meg is valósult – tartása ellenében a rá jutó eladási árból biztosította számára. Ebből következően közte és a felperes között ajándékozási szerződés nem jött létre, azt az ingatlanra figyelemmel egyébként is írásba kellett volna foglalni, illetve neki, mint megajándékozottnak elfogadni. Az alperes érvelése szerint az életközösségük kezdetekor a néhai a tartásra még nem szorult rá, a felperes tehát ilyen szolgáltatást nem teljesített. Mivel a tartás a b.-i ingatlant érintette, annak eladásakor a felperes és a néhai közötti tartási szerződés – elszámolás nélkül - felbontásra került. A b.-i ingatlan eladására a nagymama tartásának szükségessége miatt került sor, amely a felperes elfoglaltsága miatt tőle volt várható és az összeköltözés folytán később teljesített is. Az ingatlan megvásárlásakor tehát a jövőbeli tartás – a gondozás, ápolás, ellátás – miatt, a néhai kifejezett kérésére lett tulajdonos. A tulajdonába került ingatlanrész vételárának forrása pedig a néhait megillető – a b.-i ingatlan eladásából származó – pénzösszeg volt, ezt a várt, majd ténylegesen teljesített tartásra figyelemmel kapta tőle. Ebből következően a tulajdonszerzése jogalapját nem a felperes által állított ajándékozás, hanem a szükségessé vált tartási igény teljesítése képezte, azaz tulajdonszerzése a tényleges tartáson alapult. Kétségtelen, hogy közte és a néhai között okiratban foglaltan tartási szerződés nem jött létre, azonban a gondozást mindvégig ő látta el.

- [8] Az alperes az ajándék visszakövetelésének jogalapi vitatása mellett hivatkozott arra is, hogy a kapcsolatuk megromlása a felperes magatartására vezethető vissza. A felperes folyamatosan féltékenykedett, emiatt hetekig, hónapokig nem beszéltek egymással. Ezért mondta végül azt a felperesnek, hogy menjenek külön.
- [9] A felperes cáfolta az alperes előadását. A tartási szerződés a néhai haláláig módosításra, megszüntetésre, kiegészítésre nem került. Az alperes a nagymamájával a jogszabályban előírt alakiságnak megfelelő tartási szerződést nem kötött, a b.-i ingatlan tulajdonjogának átruházásáról pedig – kizárólagos tulajdonosként – ő rendelkezett. A nagyszülőt illető haszonélvezeti jog a megvásárolt ingatlanra is bejegyzésre került. A b.-i ingatlan értékesítésére nem a szükségessé váló tartás (gondozás) miatt került sor, hanem mert a néhai nem szeretett már egyedül élni. A felperes szerint a nagymamája haláláig önállóan ellátta magát, az alperes délelőttönként rendszeresen elment otthonról, a néhait egyedül hagyta, tehát az általa állított gondoskodás nem felel meg a valóságnak.

Az első- és másodfokú ítélet

- [10] Az elsőfokú bíróság ítéletével az a.-i, 2564/13 helyrajzi számú, természetben az A., P. út 128/1. szám alatti lakóház és udvar művelési ágú ingatlan alperes nevén jegyzett 1/2 tulajdoni illetőségét a felperes tulajdonába adta.
- [11] Az elsőfokú bíróság döntését a jogviszony létrejöttékor hatályos 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 579. §-ára és 582. §-ára alapította. A perben a Pp. 164. § (1) bekezdése alapján a felperest terhelte az ajándékozás tényének, a feltevése kinyilvánításának és végleges meghíusulásának bizonyítása. Bizonyítania kellett továbbá, hogy ezen feltevés indította az ajándékozásra és enélkül az ajándékozásra nem került volna sor. Az alperest terhelte annak bizonyítási kötelezettsége, hogy néhai Cs. J. ajándék vagy egyéb jogcímén biztosította a rá eső vételárrészt, illetve neki kellett bizonyítania a néhai tartásának szükségességét, valamint a tartás teljesítését.
- [12] Az elsőfokú bíróság a lefolytatott bizonyítási eljárás eredményeképpen arra a következtetésre jutott, hogy a felperes a rá rótt bizonyítási kötelezettségnek sikerrel eleget tett, ezzel szemben az alperes az állításait nem tudta bizonyítani.
- [13] Az elsőfokú bíróság a perben bizonyítottanak ítélte az ajándékozás tényét, mivel a felek egyezően adták elő, hogy a perbeli ingatlan megvásárlásakor a vételárat a felperes saját vagyonát képező – nagymamája haszonélvezeti jogával terhelt – ingatlan eladásából származó pénzből fizették ki. Az alperes csak állította, de nem bizonyította, hogy az ingatlan 1/2 részének vételárával a néhai rendelkezett, ebből következően kifejezetten a részére és ingyenesen juttatta a rá eső vételárrészt, azaz – a felperessel szemben – ő minősül ajándékozónak.
- [14] A PK 76. számú állásfoglalás alapján az ajándékozásra indító feltevést írásban, szóban, továbbá ráutaló magatartással is kifejezésre lehet juttatni. A lefolytatott bizonyítási eljárás adatai alapján az elsőfokú bíróság arra a meggyőződésre jutott, hogy a felperes bizonyította a feltevését, miszerint az alperesnek az ajándékot kapcsolatuk tartósságában bízva adta. Az is megállapítható, hogy élettársi kapcsolatuk nem vitásan és helyrehozhatatlanul megromlott és az alperes költözködött el a közös gyermekkel az utolsó közös lakóhelyről. A felperes feltevése tehát utóbb teljes mértékben meghíusult, feltevése nélkül pedig az ajándékozásra nem került volna sor.
- [15] Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.
- [16] A másodfokú bíróság szerint az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg és a bizonyítékok okszerű mérlegelése útján meghozott érdemi döntése is helytálló. Tény, hogy a felperes az alperessel való élettársi életközösség megkezdése előtt néhai Cs. J.-től, a nagymamájától holtig tartó haszonélvezeti joggal terhelt a b.-i ingatlan 1/2-ének tulajdonjogát ajándék, 1/2-ének tulajdonjogát pedig tartás jogcímén szerezte meg. A Ptk. 586. § (4) bekezdése értelmében a tartási

szerződés a jogosult haláláig áll fenn. A holtig tartó haszonélvezeti joggal terhelt ingatlan elidegenítése – az alperes érvelésével szemben – tehát önmagában a tartási szerződést nem szünteti meg.

- [17] Az elsőfokú bíróság a bizonyítási teher helyes meghatározásával megalapozottan értékelte az alperes terhére állításai – a perbeli ingatlan tulajdoni hányada vételárának néhai által történő ajándékozása – bizonyítottságának hiányát. A felek egymásnak ellentmondó előadásaival szemben az elfogulatlannak minősülő okiratszerkesztő ügyvéd az alperesnek a nagymama szándékára, akaratnyilatkozatára vonatkozó állítását nem támasztotta alá. Tanúvallomása szerint az alperes által előadottak, amennyiben a szerződés megkötésekor felmerültek volna – mivel érintették a szerződés tartalmát – szerződésben nyilván szerepelnek. A perben meghallgatott további tanúk a szerződés megkötésénél nem voltak jelen, a felek ott elhangzott nyilatkozatairól közvetlen tudomással nem rendelkeztek. Ebből következően az alperes nem bizonyította, hogy a felperes és a néhai a tartási szerződést felbontották és az alperes részére a nagyszülő vételárrészt biztosított az albertirsai ingatlan megvásárlásához.
- [18] A felperes, mint tulajdonos a b.-i ingatlan eladási árával rendelkezhetett, ebből az összegből biztosította – ajándék jogcímén – az alperes részére az a.-i ingatlan 1/2 tulajdoni hányada megvásárlásának fedezetét. Az alperesnek tehát az ajándékozás írásba foglalásával kapcsolatos okfejtése súlytalan.
- [19] Miután a perben bizonyítást nyert az ajándékozás ténye, helytállóan vizsgálta az elsőfokú bíróság a felperesnek a Ptk. 582. § (3) bekezdésére alapított ajándék visszakövetelése iránti igénye megalapozottságát. A perben nem volt vitatott, hogy a felek élettársi kapcsolatban éltek, amelyből 2008-ban közös gyermekük is született. A másodfokú bíróság álláspontja szerint az élettársi kapcsolat ténye, illetve a közös kiskorú gyermek születése feltételezi a hosszú távú közös élet tervezését, ez tehát – az ajándékozás körülményeinek vizsgálatánál – lényeges feltevésnek minősült, amely nélkül az ajándékozásra nyilvánvalóan nem került volna sor.
- [20] Az elsőfokú eljárásban az alperes nem védekezett azzal, hogy a felperes a feltevését kétséget kizáróan, felismerhető módon nem nyilvánította ki, a másodfokú eljárásban a Pp. 235. § (1) bekezdése alapján erre eredményesen már nem hivatkozhat. Tény az is, hogy a felek élettársi kapcsolata az alperes elköltöztetésével véglegesen megszűnt, azaz a felperes ajándékozáshoz fűzött feltevése véglegesen meghiúsult. Ebből következően pedig megalapozottan követeli vissza az ajándékot. A másodfokú bíróság ezt meghaladóan rámutatott arra is, hogy az alperes által hivatkozott bírósági határozat jelen határozattal analóg nem alkalmazható, ott ugyanis a felperes az alperesek javára ingatlan vásárlásához nyújtott vételárrészletet és a későbbi törlesztőrészleteket teljesítette. A perbeli esetben viszont a felperes kizárólagos tulajdonát képező ingatlan eladási árával juttatott tulajdonjogot a vételár alperes helyett történő megfizetésével.

A felülvizsgálati kérelem

- [21] A jogerős ítélet ellen az alperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet. Kérte, hogy a Kúria a jogerős ítélet megváltoztatásával a felperes keresetét utasítsa el. A jogerős ítélet jogszabálysértő voltát a Ptk. 579. § (1), (2) bekezdésének, az 582. § (3) bekezdésének, illetve a Pp. 145. § (1) bekezdésének – ezzel összefüggésben – a Pp. 3. § (4) bekezdésének megsértésére alapította.
- [22] Felülvizsgálati érvelése szerint a jogerős ítélet a Ptk. 579. § (1) bekezdésével ellentétesen állapította meg az ajándékozás megtörténtét, a PK 76. számú állásfoglalásba és a Ptk. 582. § (3) bekezdésébe ütközően foglalt állást az ajándékozaskori feltevés kinyilvánítását, illetve meghiúsulását illetően. A Ptk. 579. § (1) bekezdése alapján ugyanis az ajándékozásra irányuló szerződéses akaratnyilatkozatoknak kifejezetten kell lennie, a (2) bekezdés pedig az ingatlan ajándékozásának érvényességéhez formakényszert ír elő. A felek között nem készült az előírt alakiságnak megfelelő, az akaratkinyilvánításokat magában foglaló okirat, ebből következően az

ajándékozás tényét a jogerős ítélet jogszabálysértően állapította meg. Az alperes állította, hogy az adásvételi szerződés megkötésekor az ajándékozásra vonatkozó nyilatkozat, illetve feltevés kinyilvánítása nem történt.

- [23] A jogerős ítélet megalapozatlan. Az elsőfokú ítélet indokolása ellentmondó, egyszer azt rögzíti, hogy „nem vitás ajándék” (6. oldal), máskor meg, hogy „semmit nem ajándékozott” (4. oldal). Az elsőfokú bíróság a tanúvallomásokat nem egyenlő mércével értékelte. A felperesi hozzátartozókat elfogulatlannak minősítette, ezzel szemben az alperesi hozzátartozók tanúvallomásait nem vette figyelembe. Egyenlő elbírálás esetén - a felperesi tanúk vallomásainak kizárásával - csak a felperesi előadás marad, az pedig bizonyítéknak nem tekinthető.
- [24] A b.-i ingatlan rendelkezési joga nem illette meg a felperest, mert a felére a tartási szerződés vonatkozott, illetve az ingatlan egészét a nagyszülő hasznélvezeti joga terhelte. Az értékesítéskor a korábbi tartási szerződés – elszámolás nélkül – felbontásra került, ezt az együttes eladás de facto és de jure eredményezte. A nagyszülő a tartásra ekkor már rászorult és mivel a felperes a munkája miatt tartást nem tudott nyújtani, az csak az alperestől volt elvárható. A jövőbeli tartás minősült tehát annak az alapos oknak, amely miatt a perbeli ingatlan 1/2 tulajdoni hányada az alperes nevére került. A nagymama ugyanis a várt – és megkapott – tartás fejében ajándékozta az alperesnek a szükséges vételárrészt.
- [25] Az alperes külön sérelmezte, hogy az ugyanazon tényállás ellenére a Fővárosi Törvényszék határozata analógiaként nem került alkalmazásra.
- [26] Az anyagi jogi jogszabálysértés mellett súlyos eljárásjogi jogszabálysértést követett el az elsőfokú bíróság, amikor a tárgyalás határozathirdetésre történt berekesztését követően – a felperesi beadványra figyelemmel – a tárgylást újból megnyitotta. A Pp. 145. §-a és a Pp. 3. § (4) bekezdése alapján megállapítható, hogy a felperes elkésztetten és a jóhiszemű pervitelt megsértő módon terjesztette elő a bizonyítási indítványát, amelyet az elsőfokú bíróságnak figyelmen kívül kellett volna hagynia.
- [27] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában történő fenntartását indítványozta. Az alperes felülvizsgálati kérelme az elsőfokú bíróság mérlegelési tevékenységét támadja és ennek már a másodfokú eljárásban sem adtak helyt. Az alperes a perbeli ingatlanra vonatkozóan egy sajátos tényállást adott elő, miszerint a felperes és a nagymamája a tartási szerződést felbontották és az alperes részére a nagymama vételárrészt biztosított a perbeli ingatlan megvásárlására. A peradatok alapján azonban ilyen tényállás nem állapítható meg.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [28] A Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között bírálta felül.
- [29] A felülvizsgálati kérelem nem alapos.
- [30] A Kúria a felülvizsgálati kérelem érdemi elbírálása előtt az alábbiakra mutat rá. Az alperes felülvizsgálati kérelme annak 5. oldaláig (az analógiaként alkalmazható ítélet figyelmen kívül hagyása és az eljárási jogszabálysértés megjelöléséig) szó szerint megegyezik a fellebbezésével. A felülvizsgálati eljárásban – a rendkívüli perorvoslati jellegre figyelemmel – azonban a Pp. 272. § (2) bekezdése a kérelemre vonatkozóan a Pp. 235. § (1) bekezdésén túlmenően többletkövetelményt támaszt. Az 1/2016. (II.15.) PK vélemény előírja, hogy a jogerős határozat több rendelkezése ellen irányuló felülvizsgálati kérelem esetén valamely felülvizsgálatot kizáró ok meglétét, illetve hiányát külön-külön hivatalból kell vizsgálni (1. pont). A felülvizsgálati kérelem egymással szorosan összefüggő kötelező tartalmi kellékei a jogszabálysértés, a megsértett jogszabályhely megjelölése, valamint annak kifejtése, hogy a fél a határozat megváltoztatását milyen okból kívánja. Ezen együttes törvényi feltételeknek a fél akkor tesz eleget, ha egyrészt a megsértett jogszabályhelyet konkrétan megjelöli, másrészt pedig a hivatkozott jogszabálysértést tartalmilag is körülírja, az arra

vonatkozó jogi álláspontját kifejti, vagyis a jogszabálysértésre való hivatkozása indokait is ismerteti (3. pont). Ha a fél a felülvizsgálati kérelmében több, egymástól elkülönülő jogszabálysértésre hivatkozik, valamennyi hivatkozásának rendelkeznie kell a fenti tartalmi követelményekkel (4.pont). Az alperes az eljáró bíróságok mérlegelését (Pp. 206. § (1) bekezdés) nem sérelmezte, ezért a Kúria azt nem vizsgálta. Ugyanígy mellőzte a vizsgálatot a feltevés kinyilvánítása körében, mivel – ahogy azt a másodfokú bíróság helytállóan állapította meg – az alperes arra az elsőfokú eljárásban nem hivatkozott, a Pp. 275. § (1) bekezdése alapján pedig a felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének helye nincs.

- [31] A Kúria az eljárásjogi jogszabálysértést a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján, az ügy érdemi elbírálására lényegesen kiható eljárásjogi jogszabálysértés szempontjából vizsgálta.
- [32] hivatkozik az alperes a Pp. 3. § (4) bekezdésének és a Pp. 145. §-ának megsértésére. A Pp. 145. § (3) bekezdése feljogosítja a bíróságot arra, hogy a tárgyalást a határozat kihirdetése előtt újból megnyithassa, ha úgy értékeli, hogy valamely kérdés további tárgyalása szükségesnek mutatkozik. Ebből következően a bíróság diszkrecionális joga a tárgyalás újbóli megnyitása kérdésében való döntés. Önmagában az, hogy az elsőfokú bíróság a felperes egy nappal korábban érkezett beadványa alapján pervezető végzésében rendelkezett a tárgyalás újbóli megnyitásáról, súlyos, az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatással levő eljárásjogi jogszabálysértésnek nem minősíthető, a jogszabályban előírt lehetőség alkalmazásának jogszabálysértő minősítése fogalmilag kizárt.
- [33] Az alperes lényegében azt sérelmezte, hogy a bíróság a Pp. 3. § (4) bekezdése utolsó mondatában előírt szankciót nem alkalmazta, azaz a nem vitásan elkészített benyújtott beadványra figyelemmel a tárgyalást újból megnyitotta és további bizonyítást (tanúmeghallgatást) foganatosított. A felülvizsgálati eljárásban a súlyos eljárásjogi jogszabálysértés megállapítására vonatkozó Pp.275. § (3) bekezdése két konjunktív feltételt írt elő: a jogszabálysértés súlyos jellegét, illetve hogy az ügy érdemi eldöntésére lényeges kihatással legyen. A perbeli esetben a bíróság a mérlegelési jogkörében döntött a késedelmesen előterjesztett bizonyítási indítvány elfogadásáról, az alperes pedig – a fentebb kifejtettek alapján – a Pp.206. § (1) bekezdésének megsértésére nem hivatkozott. Az alperes szubjektív megítélése a tanúbizonyítás szükségtelenségére, illetve a késedelmesen beadott beadványnak a jóhiszemű pervittel ellentétes voltára – ezzel összefüggésben – annak elutasítási kötelezettségére a súlyos eljárásjogi jogszabálysértést még nem alapozza meg.
- [34] Nem alapos az alperes hivatkozása a Ptk. 579. § (1) és (2) bekezdésének megsértésére. A perbeli esetben a felek egyezően adták elő (Pp.163. § (2) bekezdés), hogy az ingatlan vételárát a korábban értékesített (és a felperes kizárólagos tulajdonát, saját vagyonát képező) ingatlan eladási árából fedezték. Az alperes maga sem állította, hogy a vételárhoz saját vagyonából hozzájárult, állítása szerint – okiratban foglalt szerződés nélkül – az a jövőbeli tartási kötelezettség fejében a nagyszülő részéről történő juttatás volt. Helyesen állapította meg a másodfokú bíróság, hogy az alperesnek a felperes és a néhai közötti tartási szerződés felbontására vonatkozó állítása adatait alaptalan, mivel a Ptk. 586. § (4) bekezdése alapján – szerződéses rendelkezés hiányában – a tartási szerződés a jogosult haláláig áll fenn. Megalapozatlan az alperesnek a közte és a néhai közötti jövőbeli – és állítása szerint ténylegesen megvalósult – tartásra való hivatkozása is, a Ptk. 586. § (2) bekezdése ugyanis az ilyen típusú szerződések megkötésére formakényszert írt elő. Ebből következően az alperesnek a tényleges tartás tulajdonszerzési jogcímére való hivatkozása nem foghat helyt, mert a Ptk. az előírt okirati formában megkötött szerződés hiányában a tartás tulajdonszerzést keletkeztető jogcímét nem ismeri el.
- [35] Helytállóan foglaltak állást az eljáró bíróságok abban, hogy a felperes és az alperes között ajándékozási szerződés jött létre. A perben az alperes nem tudta bizonyítani, hogy a javára a nagyszülő juttatott vételárreszt, a nagyszülő tulajdonára vonatkozó állítása a közhiteles ingatlannyilvántartással ellentétes. Az ingatlannyilvántartásba bejegyzett felperes, mint tulajdonos a Ptk. 112. § (1) bekezdés szerint a dologgal rendelkezhetett, a hasznélvező ugyanis a Ptk. 157. § (1) bekezdése alapján a dolog birtokban tartására, használatra és hasznok szedésére jogosult. A b.-i

ingatlan értékesítésekor a néhai csak a haszonélvezeti joga ellenértékére volt jogosult, ezt meghaladóan a további vételár a felperest illette. Az alperes azon érvelése, hogy a néhai tulajdonában álló ingatlan került értékesítésre és ezért a vételár őt illette, nem értelmezhető.

- [36] Ebből következően az ajándékozó a felperes volt, aki a saját vagyona rovására juttatott ingyenes vagyoni előnyt az alperesnek, amelyet az alperes az adásvételi szerződés aláírásával elfogadott.
- [37] Tévesen hivatkozik az alperes a Ptk. 579. § (2) bekezdésének megsértésére.
- [38] Az ági örökléssel kapcsolatos, de az ajándékozás tekintetében a házastársak/élettársak egymás közötti belső jogviszonyában is analóg módon alkalmazható PK 81. számú állásfoglalás alapján nem a készpénz, hanem az annak felhasználásával szerzett vagyontárgy minősül ajándéknak. Ebből a szempontból nincs jelentősége annak, hogy ingatlanvásárlás esetén külön ajándékozási szerződés nem készült, mivel nem kétséges, hogy az ajándék tárgyát az ingatlan tulajdona (a perbeli esetben a tulajdoni hányada) képezte és az általános életfelfogás is az, hogy a meghatározott vagyontárgyra irányuló ajándékozási szerződés lebonyolításának a módját egyszerűsíti le. Írásbeli ajándékozási szerződésre csak akkor lett volna szükség, ha a felperes az ingatlan-nyilvántartásba már bejegyzett tulajdonát (tulajdoni hányadát) kívánta volna az alperesnek juttatni. Helytállóan állapította meg a jogerős ítélet az alperes ezzel kapcsolatos okfejtése súlytalan voltát, hiszen az adásvételi szerződést az alperes állagvevőként úgy kötötte meg, hogy a vételárhoz nem járult hozzá.
- [39] A PK 76. számú állásfoglalás egyértelműen kimondja, hogy az ajándékozót terheli a feltevés meglétének és kinyilvánításának bizonyítása (PK 76. számú állásfoglalás I. pont). Az ítélkezési gyakorlat megköveteli az ajándékozótól annak bizonyítását is, hogy az ajándékozáskor volt ilyen feltevése és enélkül az ajándékozásra nem került volna sor.
- [40] A perbeli esetben az eljáró bíróságok a bizonyítékok értékelésével arra a következtetésre jutottak, hogy a felperes a PK. 76. számú állásfoglalás I. pontjában foglalt bizonyítási kötelezettségének eleget tett, azaz bizonyította a Ptk. 582. § (3) bekezdésében foglalt konjunktív feltételek fennállását. A másodfokú bíróság a feltevés kinyilvánítását a Pp. 235. § (1) bekezdésében foglaltakra figyelemmel érdemben nem vizsgálta, mivel a fellebbezési eljárásban új tény állítására (illetve új bizonyíték előadására) csak akkor kerülhet sor, ha az az elsőfokú határozat meghozatalát követően jutott a fellebbező fél tudomására, feltéve, hogy rá kedvezőbb határozatot eredményezett volna. Az alperes az elsőfokú eljárásban – eltérő jogi álláspontja miatt – a feltevés kinyilvánítását nem vitatta, annak hiányát nem állította. A korábban kifejtettek szerint a Kúria a feltevést és az annak kinyilvánítására vonatkozó alperesi érvelést nem vizsgálta. Ebből következően tehát úgy tekintendő, hogy a felperes a szerződés megkötésekor kinyilvánította: az ajándékozásra a közös kiskorú gyermekük megszületése miatt a hosszú távú kapcsolatuk feltevésével került sor.
- [41] Helytállóan és a peradatoknak megfelelően állapították meg az eljáró bíróságok a feltevés végleges meghíusulását, mivel tény, hogy az alperes a közös gyermekkel elköltözködött. Az alperes a felülvizsgálati kérelmében megjelölte ugyan a Ptk. 582. § (3) bekezdésének megsértését, de kizárólag a feltevés kinyilvánításának a hiányával érvelt, a feltevés meghíusulásának felperesi magatartásra visszavezethető okát nem jelölte meg. A Kúria – mivel az arra vonatkozó jogerős ítéleti álláspontot az alperes nem sérelmezte – a kapcsolat megromlásához vezető magatartást (a felek közrehatásának mértékét) nem vizsgálta.
- [42] A fentiek alapján a jogerős ítélet nem jogszabálysértő, ezért azt a Kúria a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [43] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdés alapján tárgyalás megtartása nélkül bírálta el.
- [44] Az alperes felülvizsgálati kérelme nem vezetett eredményre, ezért a Pp. 270. § alapján alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése szerint köteles a felperesnek a felülvizsgálati eljárással

felmerülő költségeit megtéríteni, amelyet a Kúria a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet alapján mérlegeléssel állapított meg.

- [45] A felülvizsgálati pertárgy értéke a perbeli ingatlan 1/2 tulajdoni hányada értéke, azaz 7.000.000 forint. Az 1990. évi XCIII. törvény 50. § (1) bekezdése alapján a felülvizsgálati eljárási illeték össze 700.000 forint, amelyet az alperes – pervesztessége miatt – köteles az államnak megfizetni.

Budapest, 2017. március 7.

Dr. Makai Katalin s.k. a tanács elnöke, dr. Kövesné dr. Kósa Zsuzsanna s.k. előadó bíró, dr. Baloginé dr. Faiszt Judit s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő